

การประยุกต์หลักทรวาสาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองใน
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

APPLICATION OF LAY DHARMA PRINCIPLES TO PROMOTE
LEADERSHIP OF POLITICIANS IN LAT LUM KAE0 DISTRICT,
PATHUM THANI PROVINCE

ข้มพร เข้มสม และอภิวัฒน์ จ่าตา

Khamporn Khemsom and Aphiwat Chaata

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทรวาสาธรรมกับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 3) ประยุกต์หลักทรวาสาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 395 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทรวาสาธรรมกับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักทรวาสาธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) การประยุกต์หลักขรรวาศธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ตามหลักขรรวาศธรรม 4 ได้แก่ 1) ด้านสัจจะ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย 2) ด้านทมะ ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง 3) ขันติ ความอดทน มีความอดทนต่อความยากลำบาก มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ 4) จาคะ ความเสียสละ ให้ความช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักขรรวาศธรรม; ภาวะผู้นำ

Abstract

This research aims to 1) Study the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. 2) Study the relationship between secular principles and the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. 3) Apply secular principles to promote the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire as a tool for data collection. The sample group consists of citizens aged 18 years and older in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, totaling 395 people. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using Pearson's correlation coefficient. The qualitative research employs in-depth interviews with 9 key informants and analyzes the data through descriptive content analysis.

The results of the research found that 1) The level of leadership among politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, is generally at a high level. When categorized by aspect, the area with the highest average is the aspect of having ideological influence, followed by the aspect of inspiring others, while the aspect with the lowest average is the consideration of individual differences. 2) The relationship between secular principles and the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, shows that the four secular principles and the leadership of politicians in Lat

Lum Kao District have a strong positive correlation ($R=0.851^{**}$) that is statistically significant at the 0.01 level. Therefore, the research hypothesis is accepted. 3) The application of secular principles to promote the leadership of politicians in Lat Lum Kao District, Pathum Thani Province, according to the four secular principles, includes: 1) Truthfulness - being honest in the duties assigned; 2) Temperance - using wisdom to solve problems peacefully, without resorting to emotions and violence; 3) Patience - enduring difficulties and being committed to performing tasks to the best of one's ability; 4) Generosity - being self-sacrificing, providing assistance, and consistently contributing to the common good.

Keywords: Application; Lay Dharma Principles; Promote Leadership

บทนำ

การเมืองการปกครองเป็นกระบวนการ มิใช่บุคคล ถึงแม้ว่าจะขึ้นอยู่กับความชอบธรรมในการใช้อำนาจของตัวผู้นำ ซึ่งเป็นศูนย์กลางและเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการ ภาวะผู้นำและผู้ตามเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ขาดไม่ได้ หากไม่มีผู้ตามจะมีผู้นำไม่ได้ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการมีอิทธิพลเหนือกลุ่ม เพื่อกำหนดเป้าหมายและบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และหากกล่าวถึงความเข้มแข็งของภาวะผู้นำในองค์การ จะดูได้จากความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว (นงศ์ลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์, 2539) ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในการปลุกฝังศรัทธา ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ตามทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป ในทิศทางที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการ อันเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การหรือกลุ่มนั่นเอง (สมพงษ์ สิงหะพล, 2547) ภาวะผู้นำ คือ ความสัมพันธ์ซึ่งบุคคลหนึ่งหรือผู้มีอิทธิพลให้ผู้อื่นทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นที่ต้องการของผู้นำ ผู้นำไม่ใช่ผลักดันเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้ดึงดูด ให้ผู้ตามทราบแนวทางปฏิบัติตามด้วยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี (เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์, 2521) ภาวะผู้นำ คือ พลังชนิดหนึ่งที่สามารถส่งแรงกระทำ อันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ (นิธย สัมมาพันธ์, 2546) อีกทั้งภาวะผู้นำยังเป็นศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ และอำนาจการโดยการ ใช้กระบวนการสื่อความหมาย ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็ได้ (กิติ ตยัคคานนท์, 2543)

ปัญหาที่เกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนในทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย รวมถึงการละเลยคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้ขาดความเป็นอิสระความเป็นกลาง และความเป็นธรรมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความยุติธรรมในสังคม รวมถึงโอกาสในการพัฒนาของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบการปกครองของประชาธิปไตย ในกรณีของอำเภอลาดหลุมแก้ว นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่นั้นก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับนักการเมืองในเขตอื่นๆ ที่มักเผชิญกับการทุจริตหรือผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขัดกับประโยชน์ส่วนรวม การศึกษาของผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่การวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การวางรากฐานของระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการดำเนินงานจะมีความแตกต่างกันไปตามปัจจัยภายในและภายนอกขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ภาวะผู้นำที่มีคุณภาพของผู้อำนวยการองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารการพัฒนาที่มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อประโยชน์ของท้องถิ่น และการมีความรักและห่วงใยในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด (ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2538)

การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่ามีบางประเด็นที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าความสำคัญของการศึกษาในพื้นที่นี้มาจากบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การพิจารณาภาวะผู้นำทางการเมืองจึงเป็นประเด็นที่ไม่ควรมองข้าม เพราะการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรท้องถิ่นต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นำและประชาชน เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพในทุกด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนและผู้ร่วมงาน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับในอิทธิพลของผู้นำ ซึ่งการโน้มน้าวทางจิตใจเพื่อให้คนทำตามคำแนะนำหรือทิศทางที่ตั้งไว้เป็นสิ่งสำคัญ ศักยภาพของผู้นำมีผลโดยตรงต่อบุคลากรและประชาชนในด้านความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจ และความร่วมมือในการทำงาน นอกจากนี้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถประสานความสะดวกในการดำเนินการต่างๆ ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ร่วมงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำในบริบทของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐาน

สำคัญของการดำเนินชีวิตและการปกครอง การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีการปกครองในการพัฒนา ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างความสมดุลในการบริหารงานและการตัดสินใจ นอกจากนี้ หลักทฤษฎีการปกครองยังช่วยให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถพิจารณาถึงผู้นำจึงเป็นพลังร่วมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลในเรื่องต่าง ๆ ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดได้ ดังนั้นเมื่อนำบริบทของภาวะผู้นำทางการเมืองมาพิจารณากับสภาพของสังคมของไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนไทยและของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคง และประชาชนในอำเภอส่วนใหญ่เพื่อทำให้เกิดความสมดุล และเกิดความคิดที่ดีในการพิจารณาปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จและการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งตรงกับหลักที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ หลักทฤษฎีการปกครอง 1. สังคม 2. ความเชื่อ 3. ทักษะ 4. ความอดทน 5. จาคะ 6. ความเสียสละ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการประยุกต์หลักทฤษฎีการปกครองในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีเป็น เรื่องที่สำคัญ เพราะจะช่วยเสริมสร้างผู้นำที่มีคุณธรรมและความสามารถในการนำพาชุมชนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังส่งผลให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีการปกครองกับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักทฤษฎีการปกครองเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอตลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 27,282 คน (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาคะยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.60 – 1.00 และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.854

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหลุมแก้ว อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อบันทึก หมายเหตุและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อ อธิบายภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และหลักทฤษฎี ธรรม 4

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ (Correlation Coefficient) วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ คำถามปลายเปิดตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D.=0.38) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.=0.48) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 4.10$, S.D.=0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.06$, S.D.=0.45)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

หลักทฤษฎี 4 โดยรวม กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านสังคม ความซื่อสัตย์ กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.770^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านทักษะ ความหนักแน่น กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.763^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านซันติ ความอดทน กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.720^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ด้านจาคะ ความเสียสละ กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($R=0.536^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักทฤษฎี 4 เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ตามหลักทฤษฎี 4 ได้แก่ 1) ด้านสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายโดยทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือประชาชน โดยสุจริต ไม่มีความโลภและไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ผิดการควบคุมจิตใจไม่เห็นแก่อาภิสินจางรางวัลอาภิสินจางรางวัล 2) ด้านทักษะ ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง ละวางความชั่วความไม่ดี และทุจริตได้ 3) ซันติ ความอดทน มีความอดทนต่อความยากลำบาก มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะมีอุปสรรค 4) จาคะ ความเสียสละ ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกประชาชน บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักการเมืองส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นยึดถือในหลักการที่ถูกต้อง มีจุดยืนที่ชัดเจน และแสดงออกถึงความตั้งใจในการดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามผลประโยชน์ส่วนตัว

หรือกระแสดังคมนาชาชา การมีอุดมการณ์ที่แน่วแน่นี้ช่วยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการนำของนักการเมืองในพื้นที่ ในส่วนของด้านการสร้างแรงบันดาลใจที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา แสดงให้เห็นว่านักการเมืองสามารถ กระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนเกิดพลัง ในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ทั้งในเรื่องของการร่วมมือในโครงการต่าง ๆ การส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะ หรือการขับเคลื่อนแนวคิดใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจยังช่วยสร้างความรู้สึกร่วมและความผูกพันระหว่างประชาชนกับผู้นำทางการเมืองอย่างแน่นแฟ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปิตินพงษ์ ธรรมปาโล (แนนนอก) (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

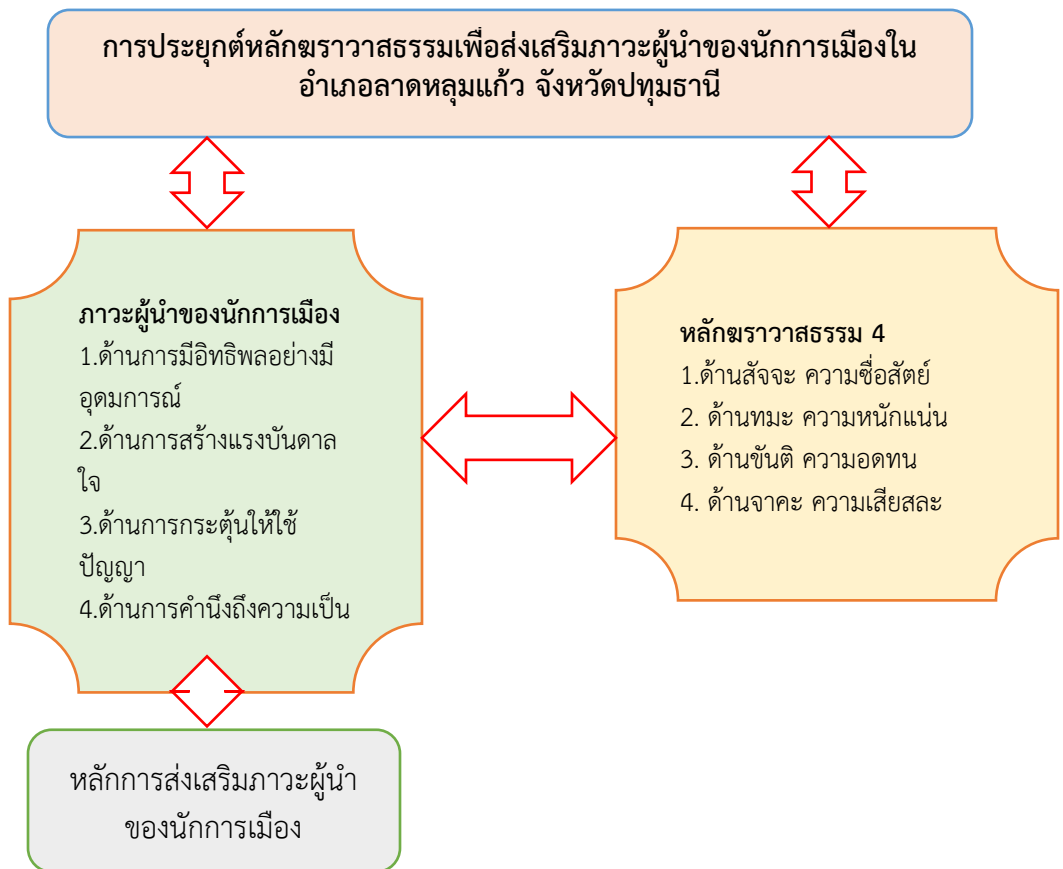
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขรวาธรรม 4 กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี หลักขรวาธรรม 4 โดยรวม กับภาวะผู้นำนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($R=0.851^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การที่นักการเมืองนำหลักขรวาธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตและการบริหารงาน ส่งผลให้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปัญญา โชติธมโม (แก้วหางค์) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักปาปณิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับหลักปาปณิกรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับหลักปาปณิกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($r=.885$) จำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับสูง ($r=.743^{**}$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับสูง ($r=.786^{**}$) ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาอยู่ในระดับสูง($r=.797$) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลอยู่ในระดับสูง ($r=.819^{**}$)

3. การประยุกต์หลักขรวาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ด้วยหลักขรวาธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นแนวทางให้ผู้นำสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเจริญรุ่งเรือง สามารถส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักขรวาธรรมแต่ละข้อล้วนมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำอย่างแท้จริง เมื่อผู้นำทางการเมือง

เมื่อนำหลักธรรมเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน จะทำให้เกิดภาวะผู้นำที่สมบูรณ์ มีทั้งความสามารถในการบริหารและคุณธรรมในการปกครอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย แสงดาว (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมจริยธรรมตามหลักธรรมาธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักธรรมาธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3 หลักสัจจะ (ความซื่อสัตย์) ด้วยการรักษาสัจจะ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือประชาชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติ กระทำความดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น หลักทมะ (ความหนักแน่น) ด้วยการฝึกฝนการข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดสินใจ แก้ไขข้อบกพร่อง การบังคับตัวเอง สกัดกลั่นความโกรธ การปรับตัว การอยู่ร่วมกันในสังคม ควบคุมจิตใจ ให้อยู่ในฝ่ายธรรมะอันเป็นฝ่ายกุศลอย่างเสมอต้นเสมอปลาย หลักขันติ (ความอดทน) อดทนต่อความยากลำบาก ไม่ท้อถอย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร ฝึกอดกลั่นหรือฝึกให้มีขันติ ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดัน ไม่หวั่นไหวหลงไหลไปความทะยานอยาก หลักจาคะ (ความเสียสละ) มีความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตน การให้ทาน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนบ้าน มิตรสหาย ด้วยความเต็มใจ ทั้งผู้ให้และผู้รับ เอาใจใส่ดูแล เป็นที่พึ่งพาอาศัย บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ มีความเสียสละ กล้าหาญ

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักธรรมาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ ภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเน้น 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1.ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2.ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา 4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ การประยุกต์หลักทรวาธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเน้น 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1.ด้านสัจจะ ความซื่อสัตย์ 2. ด้านทมะ ความหนักแน่น 3. ด้านขันติ ความอดทน 4. ด้านจาคะ ความเสียสละ

เป็นแบบอย่างของการนำหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยเฉพาะการใช้หลักหลักทวารวาสธรรม 4 หรือ “ความเหมาะสม” มาเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมความโปร่งใสและความซื่อสัตย์ในกระบวนการบริหารงานของนักการเมือง โดยส่งเสริมให้นักการเมืองผ่านการอบรมด้านจริยธรรมการเมือง และ หลักการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับประชาชน

2) หน่วยงานภาครัฐ ควรพัฒนานโยบายที่เน้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ของนักการเมือง โดยจัดอบรมเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับ การบริหารอารมณ์ในภาวะวิกฤติ เพื่อให้นักการเมืองมีทักษะในการรับมือกับคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

3) หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาความอดทนและความยืดหยุ่นในการทำงานของนักการเมือง โดยกำหนดระบบที่ปรึกษาผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้คำแนะนำเชิงบวก และช่วยเหลือนักการเมืองเมื่อต้องเผชิญกับความล้มเหลวหรืออุปสรรค

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) นักการเมืองควรทำงานด้วยความเสียสละและไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนโดยการเรียนรู้หลักการการเสียสละและความรับผิดชอบต่อสาธารณประโยชน์มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

2) นักการเมืองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในแง่ของความซื่อสัตย์และความโปร่งใส โดยการกระทำที่ดีทั้งในที่สาธารณะและในที่ลับหลังจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสร้างแบบอย่างให้แก่ผู้อื่น

3) นักการเมืองควรฝึกการควบคุมจิตใจไม่เห็นแก่เอามิสินจ้างรางวัล ส่งเสริมให้การทำงานของนักการเมืองมาจากความต้องการทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อทำให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เป็นไปอย่างสงบสุข

2) ควรทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเทศบาลกับประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาล เพื่อกระตุ้นเตือนให้การทำงานของผู้บริหารและพนักงานมีประสิทธิภาพ

3) ควรทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย., สถิติจำนวนประชากร จังหวัดปทุมธานี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>. [20 พฤศจิกายน 2567].

กิติ ตยัคคานนท์. *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : เพลออักษร, 2543.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. *การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์. *หลักการจัดการ*, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ณรงค์ลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. *การพัฒนาบุคลิกผู้นำและผู้บริหาร*, พิมพ์ครั้งที่ 5,. กรุงเทพฯ :บริษัท เคล็ดไทย จำกัด, 2539.

นิตย สัมมาพันธ์. *ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.

พระปัญญา โชติธมโม (แก้วหาวงค์). “ภาวะผู้นำตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.

พระปิติพงษ์ ธรรมปาโล (แนนนอก). “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

สมชาย แสงดาว. “การส่งเสริมจริยธรรมตามหลักธรรมาธรรมของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

71 วารสาร ภาคประชาสังคมนครราชสีมา ปี 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

สมพงษ์ สิงหะพล. *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา, 2547.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York :
Harper & Row.